Ajuntament de Mataró

PLA ESPECIAL D'ORDENACIÓ DEL PARC FORESTAL DEL "TURÓ D'EN DORI"

Titularitat municipal (PE-53 snu)

APROVACIÓ INICIAL

ÀREA DE SERVEIS TERRITORIALS
Servei d'Urbanisme, Patrimoni, Medi Ambient i Habitatge

GENER DE 2014

1.1 INTRODUCCIÓ I ANTECEDENTS

Marc físic

La franja forestal de Mataró queda inserida dins les àrees boscoses de la Serra Litoral del sòl no urbanitzable del terme municipal, ocupant en extensió des del camí de la cornisa fins els conreus agrícoles i les àrees urbanes situades en la plana litoral.

La zona forestal de Mataró s'incorpora en gran part dins l'àmbit dels espais d'interès natural on s'hi ha delimitat l'àmbit del Pla especial del Parc Montnegre-El Corredor.
Manté connectivitat territorial amb la resta de la Serra Litoral i la resta de parcs que la integren.

Es poden destacar dins la zona forestal del terme municipal, quatre parcs forestals totalment accessibles al públic, entre els quals El Parc del Turó d'en Dori, objecte d'aquest document, es situa molt proper a la ciutat, concretament en la zona de ponent a tocar del nord de les urbanitzacions de Can Vilardell i de Les Suredes, i limitant amb la línia de terme d' Argentona.

El Turó d'en Dori anomenat popularment "el parc forestal" és el més visitat i utilitzat de la zona rural de la ciutat.

El Parc del Turó d'en Dori te una superfície de 252.537 m2 (25,2 Ha), de les quals hi ha una superfície de 157.475 m2 (15,7 Ha), de l'ordre del 62% de superfície compresa per 7 finques de titularitat municipal, que es troben en el nucli intern del delimitat Parc del Turó d'en Dori.

Espai de protecció

En aquest espai destaca el rellevant valor forestal i ecològic i per tant es manté protegit per diferents figures, plans i documents que vetllen per la preservació d'aquests valors.
Un exemple es el del planejament urbanístic territorial, general i especial, com també altres figures de protecció ambiental:

- PTMB. Pla Territorial Metropolita de Barcelona
- PGOM. Pla general d'Ordenació municipal
- PE-Montnegre-El Corredor. Pla especial del Parc Montnegre-El Corredor
- Xarxa Natura 2000. ES5110011. Serra Litoral Meridional
- Mont catalogat d'utilitat pública (Forest CUP 49)

Organització i utilització del Parc

- **Proposta d'ordenació ICONA**

L'habilitació i ús del parc com espai d'oci es va engegar amb la **proposta d'ordenació plantejada per ICONA**, a l'any 1975, que va ser executada i ha estat la intervenció que va estructurar el parc en diferents àrees, diferenciant la zona d'aparcament, les àrees d'estada, el mirador, la zona edificada d'equipaments de bar i habitatge del guarda, el camp d'esports, el bosc i accessos.

ORGANITZACIÓ ESPAIAL DEL PARC. ICONA 1975

- **Pla Director del Parc Forestal**

A finals de la dècada dels 90, a partir de la informació i diagnosi sobre l'estat del Parc, es va sol.licitar a la Diputació de Barcelona, a l'Àrea d'Espais Naturals la redacció d'un **Pla Director del Parc Forestal**, que malgrat mai no s'aprovà, ha estat el punt de partida i instrument decisiu per les intervencions de manteniment i millora que s'han anat fent en l'àmbit del Parc.

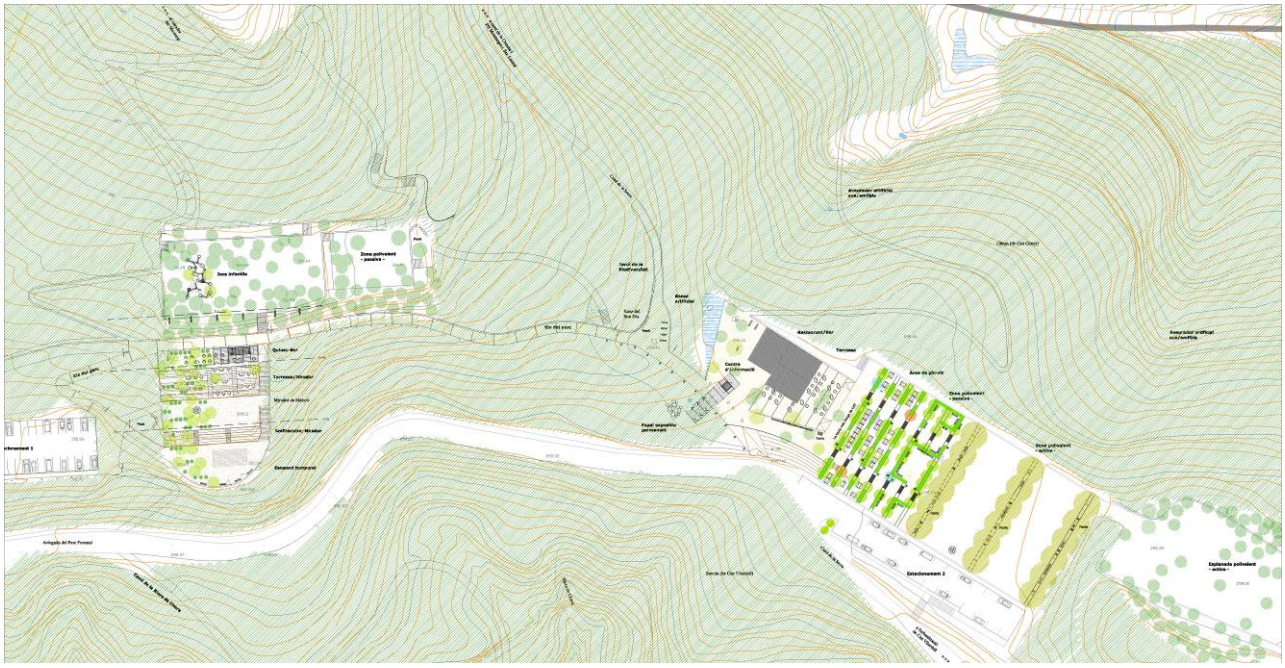

ORDENACIÓ PLA DIRECTOR PARC FORESTAL. ÀREA ESPAIS NATURALS DIPUTACIÓ BARCELONA

EIX ESTRUCTURADOR DEL PARC FORESTAL

- **Projecte d'increment de la biodiversitat**

A finals de l'any 2010, el Servei de Medi Ambient i Sostenibilitat va presentar el Parc Forestal al III Concurs de "Proyectos para el incremento de la biodiversidad de la Red de gobiernos locales+biodiversidad 2010", de la FEMP (Federación Española de Municipios y Provincias) per ser un espai dotat de les propietats d'espai ecològic d'interès i espai protegit, amb una proposta per la qual es va guanyar el concurs i es va concedir una subvenció per dur a terme les intervencions proposades en el Projecte presentat **Projecte d'increment de la biodiversitat al Parc Forestal de Mataró.**

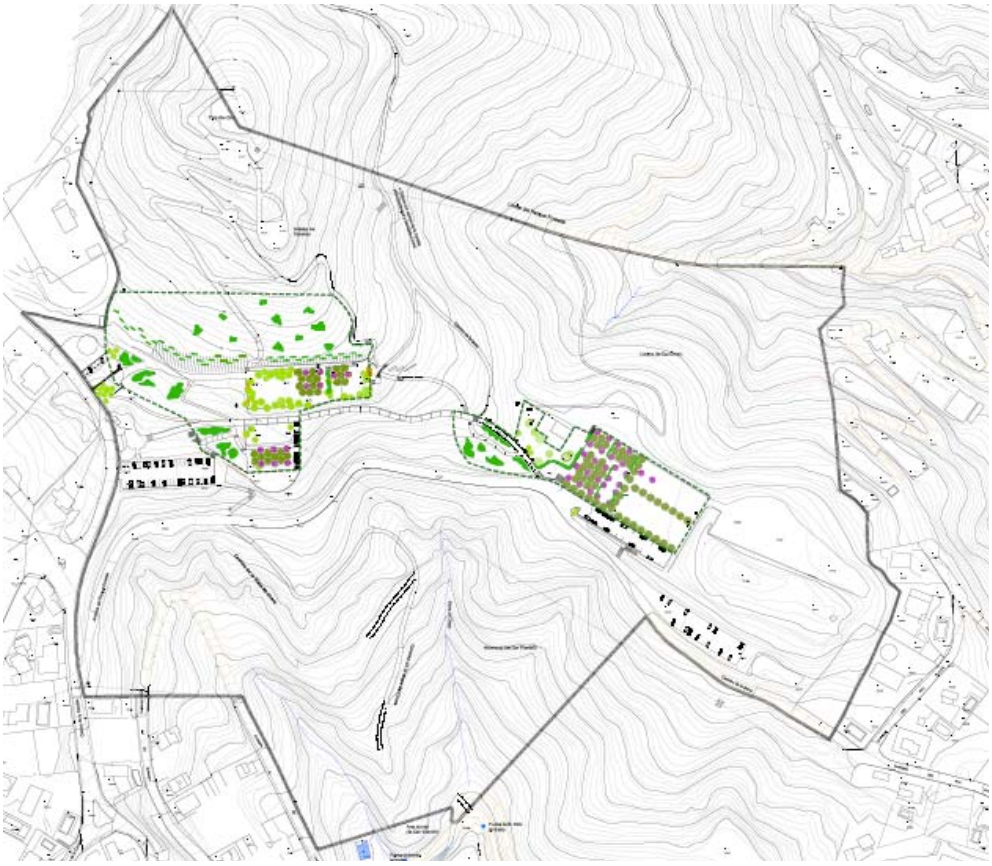

PROPOSTA PER L'INCREMENT DE LA BIODIVERSITAT DEL PARC FORESTAL

El objectius del projecte d'increment de la biodiversitat han estat doncs, la base de les següents intervencions:

- Recuperació de zones degradades
- Manteniment del ecosistema format per diversos hàbitats en mosaic
- Recuperació del bosc mediterrani de les zones més freqüentades
- Racionalitzar els usos i fomentar l'ús didàctic

Les intervencions de manteniment i obres de millora i condicionament del Parc, han estat dirigides i executades pels Servei d'Espais públics de l'Ajuntament.

En l'actualitat el Parc és utilitzat pels excursionistes com a punt de partida per anar al Montnegre-El Corredor, sigui a peu o amb bici, altres visitants més esporàdics en fan una estada curta per gaudir de les vistes panoràmiques sobre la ciutat i fer una passejada amb els infants, i les escoles s'hi dirigeixen amb els alumnes per educar als infants en el coneixement de la natura i com a instrument de divulgació.
Una vegada a l'any a l'àrea de llevant de l'esplanada del bar i masoveria hi ha una concentració en motiu de la festa de la *"romeria del rocío"*, que apleguen gran quantitat de gent durant uns dies amb instal.lacions provisionals.

Gestió de l'espai natural

La gestió d'aquest espai des de la incorporació del Parc dins el Pla especial del Parc Montnegre-El Corredor, ha anat dirigida a una millora dels hàbitats i a l'ordenació de les diferents àrees per tal de disminuir la interferència dels visitants en l'espai protegit.

Les trobades i aplecs de gent que esporàdicament es produeixen en aquest espai, davant esdeveniments o festes populars, hauran de ser reconduïts, dirigits i regulats per minimitzar el possible impacte ambiental que es pogués produir en el espai natural.
L'Ajuntament participa en termes de seguretat amb el manteniment de les franges de baixa combustibilitat i zones de protecció d'acord a la legislació vigent.

La utilització i explotació de l'espai d'edificacions del bar-cafeteria i habitatge del guarda, van ser objecte d'una concessió administrativa per part de l'Ajuntament, que es va formalitzar a l'any 1978 per una durada de 10 anys. El termini de la concessió va finalitzar però no es va prorrogar ni renovar, a la vegada que les instal.lacions tampoc s'han condicionat a la espera d'una nova concessió, que afronti les obres de millora.

1.2 DELIMITACIÓ DEL PLA ESPECIAL. TITULARITAT I DADES CADASTRALS

Àmbit del Pla especial. Límits

El Pla especial comprèn una superfície de 166.810 m2, dels quals hi ha 157.475 m2 de titularitat municipal i la resta de 9.335 m2 de camins de domini públic.

L'àmbit del Pla especial està delimitat dins el sistema de parcs forestals periurbans, amb les 7 finques municipals que coincideixen amb la part del Parc forestal del "Turó d'en Dori" que s'està utilitzant actualment com parc públic.

El espai objecte d'ordenació te els següents límits:
A nord amb els terrenys que completen el turó d'en Dori.
A sud amb la urbanització Les Suredes.
A est amb els terrenys que formen part del marge dret del torrent del Pont de la Vila.
A oest amb la urbanització Can Vilardell.

Dades cadastrals de les finques del Parc

Les finques que estan compreses dins l'àmbit objecte d'ordenació i que són de titularitat municipal, són d'acord amb les dades cadastrals les següents:

FINQUES DE TITULARITAT MUNICIPAL		
REFERÈNCIA CADASTRAL	**POL.PAR.**	**SUPERFÍCIE**
08120A02300005	pol 23 par 5	63.296
08120A02300006	pol 23 par 6	40.015
08120A02300034	pol 23 par 34	12.160
08120A02300042	pol 23 par 42	16.507
08120A02200003	pol 22 par 3	5.832
08120A02200009	pol 22 par 9	15.501
08120A02200008	pol 22 par 8	4.164
TOTAL SUPERFÍCIE MUNICIPAL		**157.475**
camins de domini públic		9.335
TOTAL ÀMBIT PLA ESPECIAL		**166.810 m2**

1.3 ESTAT ACTUAL I PREEXISTÈNCIES: EQUIPAMENTS ACTUALS. ELEMENTS NATURALS. OBRES DE MANTENIMENT. ELS SERVEIS ACTUALS I ACCESSOS. DOCUMENTACIÓ FOTOGRÀFICA

L'àrea del Parc del Turó d'en Dori està inclosa dins de les figures de protecció ja esmentades al punt 1.1, essent la primera que es va declarar, per ordre cronològic, la de Forest catalogat d'utilitat pública. En el cas d'aquest bosc la finalitat d'aquesta declaració va ser la de estar pròxim a una població i acomplir funcions d'esbarjo i protecció del paisatge, dins de les motivacions possibles per a crear una FCUP. Per tal d'ordenar les activitats que es desenvolupen en aquest espai enfocades a l'oci i esbarjo és necessari desenvolupar aquest Pla Especial.

Els Equipaments actuals

L'edifici i ordenació existent al Parc Forestal daten de la inauguració del parc (proposta d'ordenació ICONA) i inclou els serveis de bar, magatzem, lavabos públics i masoveria, amb un sostre edificat de 190 m2 construïts. És un dels objectius d'aquest Pla Especial permetre la compatibilitat dels usos potencials d'aquest espai i oferir les activitats complementàries que facin que els visitants del parc disposin de serveis de qualitat per tal d'afavorir les visites dins d'una de les àrees recreatives que es vol planificar al Parc del Montnegre i el Corredor (cal tenir en compte que actualment s'està redactant un nou Pla Especial per a l'àmbit de tot el Parc per la Diputació de Barcelona i que vol generar aquestes àrees recreatives com a focus d'atracció de visitants).

Les posteriors actuacions efectuades al parc s'han basat en la conservació dels eixos, i fer-los accessibles, així com la resolució dels problemes d'excés de freqüentació, que provocaven erosió i disminució dels estrats de bosc amb col·locació d'elements que regulin el pas de persones a les zones sensibles (tanques) i restauracions de talussos, així com dels camins per on l'aigua genera impactes.

A les zones d'esplanades multifuncionals s'ha transformat els espais d'acord amb els usos actuals, retirant equipaments que no eren usats i reformant la esplanada per a aconseguir zones d'ombra més agradables per al visitant.

Encara hi ha pendent de fer actuacions a nivell d'agrupar les taules que hi ha disperses en la pineda, de manera que es generi una zona de pícnic que sigui més concentrada, en un espai compatible amb l'impacte generat pel trepig dels visitants, on fer la recollida dels residus sigui més fàcil tant per als visitants com per al servei de neteja.

Elements naturals: àrees de bosc

Els boscos que hi ha a l'àmbit del Parc Forestal són els predominants a la zona del Parc del Montnegre i el Corredor, essent la pineda de Pinus pinea (LIC 9540) la que ocupa una major extensió. La pineda s'ha identificat com a procedent de reforestació, ja que la majoria d'individus presenten unes categories d'edat molt similars. La part més propera a la urbanització de Can Vilardell està afectada per una franja de baixa combustibilitat, que cal mantenir amb poca vegetació, i també és important l'afectació de la línia elèctrica que provoca un efecte similar, passant pel mig del parc. Per tal de mantenir la pineda com a bosc dominant són necessàries tasques forestals que evitin la successió natural cap a alzinar.

Al vessant nord hi ha una zona on la successió natural està generant un alzinar de Quercus ilex (LIC 9340) sota els pins existents. Aquesta zona d'alzinar limita amb les vivendes existents, amb el que cal mantenir una franja de baixa combustibilitat, d'acord amb la

legislació vigent de prevenció d'incendis. En aquest cas es vol permetre la successió dels pins per les alzines i afavorir aquest bosc a la fondalada.
A la part SE del parc hi ha una zona on abunda la surera o Quercus suber (LIC 9330), tot i que es presenta en bosc mixt amb pi i alzina. És un objectiu mantenir la zona com a sureda (no s'ha contemplat de moment la extracció del suro), amb les labors silvícoles que permetin que aquesta espècie domini sobre les altres.

L'article 14 de la Llei 6/1988, de 30 de març, forestal de Catalunya, i l'article 33 de la Llei 43/2003, de 21 de novembre, de monts, estableixen que les forests públiques han de disposar d'un projecte d'ordenació forestal o d'un altre instrument de gestió equivalent, com els plans tècnics de gestió i millora forestal, i que aquests han d'ésser aprovats per l'Administració forestal. Actualment, per tal d'acomplir aquest requisit, s'està redactant un Pla Simple de Gestió Forestal de les finques forestals de titularitat municipal (que també inclou les que constitueixen el Parc Forestal), a través de la col·laboració de la Oficina Tècnica d'Espais Naturals de la Diputació de Barcelona, per a la seva posterior aprovació per l'Administració Forestal de la Generalitat de Catalunya.

Pel que fa a espècies protegides, no s'ha detectat la presència en l'àmbit del PE d'individus lligats al territori, del llistat de les espècies recollides a l'annex I de la Directiva 92/43/CEE.

DISTRIBUCIÓ DE LES TIPOLOGIES DE BOSC

Obres de manteniment

El manteniment que s'ha aplicat a la zona és el derivat dels seus usos, de manera que s'assimila més al d'una zona verda de la ciutat al d'una zona forestal, pel que fa a les àrees més freqüentades. Fora dels camins i les esplanades es vol conservar l'espai de manera que

sigui un exemple de les diferents tipologies forestals que hi ha en l'àmbit del Parc del Montnegre i el Corredor.

La redacció del Pla Director que va fer la Diputació de Barcelona, en el seu dia, i la seva posterior aplicació parcial en diverses fases, ha generat una discriminació d'espais per al seu ús recreatiu, de manera que les zones de bosc han recuperat en gran mesura el sotabosc. Han tingut en compte millorar l'accessibilitat del parc, així com millorar les àrees

Els serveis actuals i accessos

Dins dels serveis que actualment es presta hi ha:

- Aparcaments públics als diversos accessos amb capacitat per a cotxes particulars i autobusos, així com un espai per aparcar vehicles per a PMR.
- Itinerari accessible des de les àrees d'aparcament a través de l'eix vertebrador del parc. Accessibilitat rodada a través del camí en la cota baixa del parc, que uneix les dos àrees d'estacionament en els dos punts d'accés principal del parc, des del Camí de la Serra fins l'avinguda del Parc forestal.
- Zona de bar, que inclou una vivenda, lavabos públics i magatzem.
- Fonts d'aigua potable de la xarxa d'AMSA per als visitants.
- Zona de jocs infantils.
- Taules de un pícnic en espais d'ombra.
- Itinerari senyalitzat (El Pont de la Vila) inclòs dins l'oferta d'itineraris del Parc del Montnegre i el Corredor que té el punt de sortida i final al costat de l'edifici existent.
- Plafons informatius i didàctics sobre els diferents tipus de bosc i fauna.

Els lavabos públics actuals de l'edifici d'equipament situat a l'esplanada principal necessiten reformar-se, condicionar-los i equipar-los. La xarxa d'aigües residuals connecta actualment a un pou que es buida esporàdicament, per tant serà necessari actualitzar aquest sistema a les determinacions ambientals d'aplicació per no contaminar el subsòl.

Documentació fotogràfica

NATURALESA DEL BOSC

PERSPECTIVA DE CAMINS

ESPLANADES

MIRADOR

EDIFICI DE SERVEIS

MOBILIARI

1.4 PLANEJAMENT VIGENT D'APLICACIÓ

El Parc Forestal de Mataró es un espai de protecció màxima que queda incorporat dins la normativa sectorial europea, catalana, metropolitana i municipal, en aquest cas, com la Xarxa Natura 2000, el Pla Territorial Metropolità, el Pla d'Espais d'Interès Natural PEIN, finalment el Pla especial del Parc Montnegre-El Corredor i el Pla d'ordenació municipal.

El Pla Territorial Metropolità de Barcelona. PTMB

El 20 d'abril de 2010 s'aprova definitivament el Pla territorial metropolità de Barcelona, que engloba els àmbits de les comarques del l'Alt Penedès, Baix Llobregat, Barcelonès, Garraf, Maresme, Vallès Occidental i Vallès Oriental.

Aquest Pla s'instrumentalitza amb la regulació dels tres sistemes bàsics de la realitat territorial: els espais oberts, els assentaments urbans i les infraestructures de mobilitat.
El Parc forestal de Mataró està identificat dins el Pla Territorial Metropolità com un ESPAI OBERT DE PROTECCIÓ ESPECIAL PEL SEU INTERÈS NATURAL.

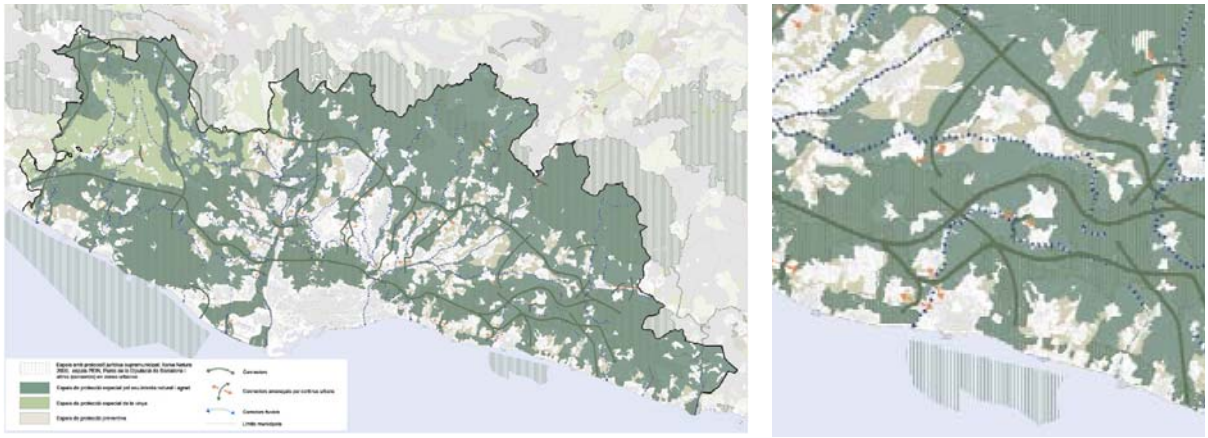

PROPOSTA D'ESPAIS OBERTS DEL PTMB

El Refós de les Normes del sòl no urbanitzable del Pla general d'ordenació de Mataró, s'ha adaptat transitòriament al Pla Territorial amb tot el que és d'aplicació directa als efectes normatius en el sòl no urbanitzable de Mataró.

Pla general d'ordenació municipal

El Pla general d'ordenació 1996 classifica aquest sòl com "Sòl No Urbanitzable" amb qualificació de "Sistema de parcs forestals periurbans", clau U, regulat en els articles 253 a 257 de les NU del PG. La darrera Modificació de Pla geenral en sòl no urbanitzable refón gràficament els àmbits de protecció que incideixen en el Parc forestal i concretament en el sistema U parc forestal Periurbà.

El Sistema de parcs forestals periurbans identifica el parc forestal com "El Parc del Turó d'en Dori", però no es delimita cap àmbit de desenvolupament en els plànols d'ordenació.

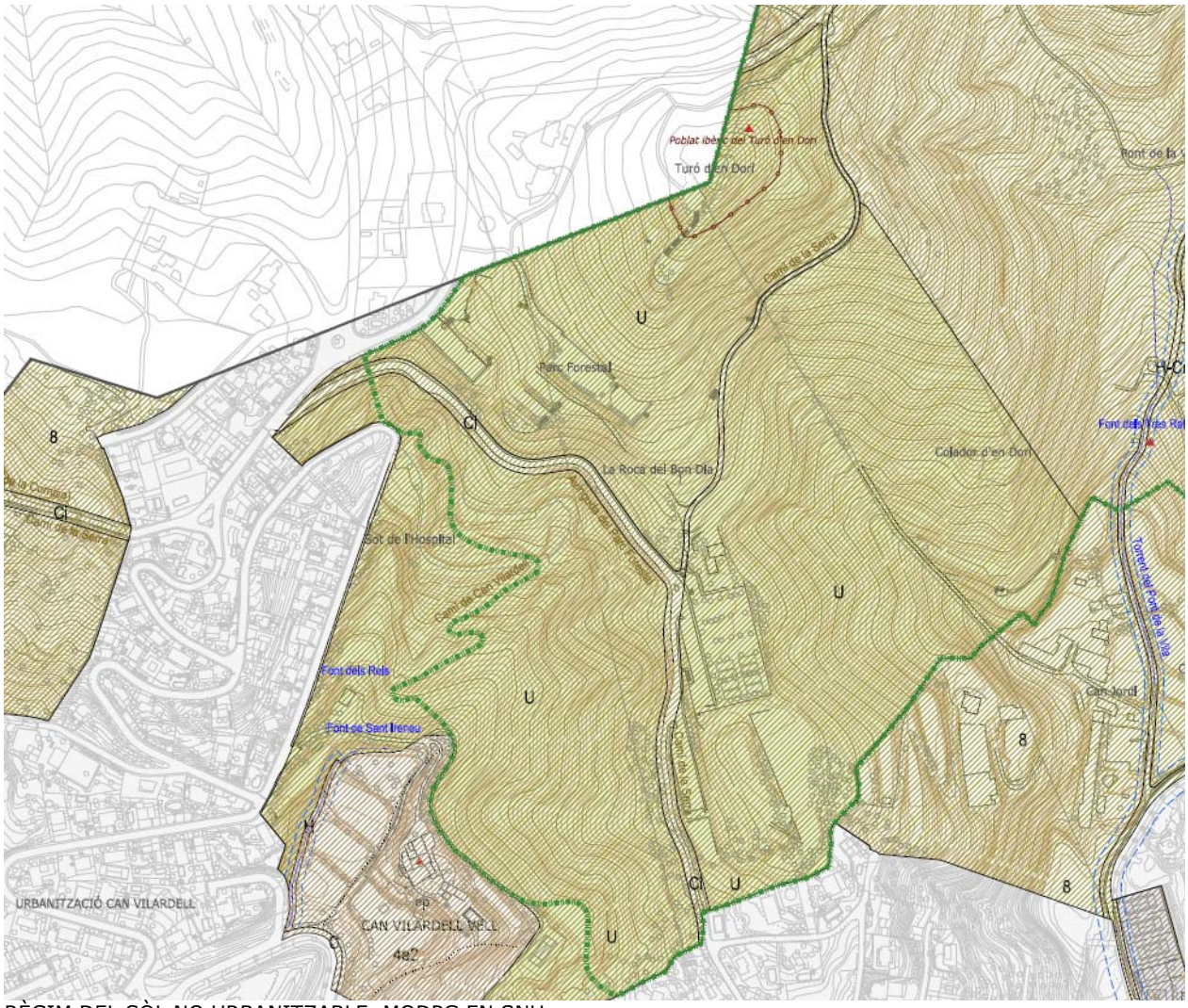

RÈGIM DEL SÒL NO URBANITZABLE. MODPG EN SNU

En el planejament vigent i en termes de règim general, per l'obtenció, la projectació, el finançament, l'ús, l'explotació i la conservació dels parcs forestals periurbans, s'estarà a lo establert en les normes del PG i en el Pla especial per l'ordenació.

Els usos permesos en el sòl del Sistema de Par forestal periurbà "Parc forestal" són els relacionats amb els espais lliures amb caràcter dominant i com usos compatibles els agrícoles, educatius, culturals i esportius, sempre que siguin compatibles amb l'ús de lleure, siguin respectuosos amb la natura i no es contradiguin amb els objectius del parc.
No obstant això, l'ordenació detallada del Parc per l'ampliació o restricció dels usos compatibles, requerirà la redacció d'un Pla especial.
El Pla general manté que mentre no s'aprovi el Pla especial d'ordenació del Parc, seran aplicables els criteris definits per a la Zona forestal d'especial protecció, clau 8a, restringint els usos admesos als agrícoles i forestals existents.

A la vista de que el Parc es un espai molt utilitzat, que les edificacions preexistents de bar-cafeteria i masoveria s'estan deteriorant, cal aprovar una ordenació de detall que reguli i dimensioni els usos del àmbit del Parc, facilitant i procurant una gestió ordenada d'aquest espai.

Per tant, seguint les determinacions del propi Pla general s'ha considerat oportú redactar el Pla especial de l'àmbit del "Parc forestal d'en Turó d'en Dori" de titularitat municipal.

El Pla especial del Parc Montnegre-El Corredor

El Pla especial del Parc Montnegre-El Corredor, esta aprovat des de l'1 de juny de 1990.
Els terrenys forestals de titularitat municipal que pertanyen al parc forestal del Turó d'en Dori, objecte d'aquest nou planejament, queden inclosos dins l'àmbit del Pla especial del Parc Montnegre-El Corredor.

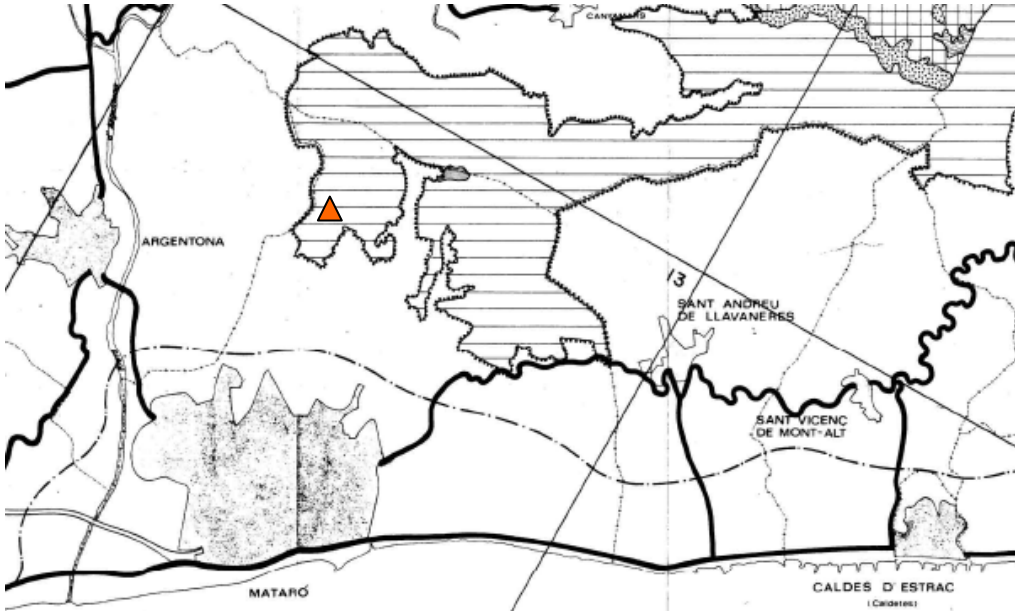

QUALIFICACIÓ: ZONA DE REGULACIÓ COMPLEMENTÀRIA

El PE del Parc Montnegre-El Corredor qualifica aquests sòls dins la Zona de Regulació Complementària, d'acord al plànol 2.0 "Àmbits normatius" i amb les determinacions normatives del Capítol 7 de les NU del Pla especial.

Les propostes que es projecten en el Pla especial que estem redactant, per la regulació d'usos del Parc forestal, condicions de les edificacions, àmbits d'ocupació, mesures paisatgístiques, serveis, gestió i manteniment, entre d'altres s'avindran a les disposicions de caràcter general i particular del Pla especial aprovat.

El Pla especial del Patrimoni Arquitectònic.

El Turó d'en Dori es el cim del Parc Forestal on hi ha delimitada una àrea d'expectativa arqueològica protegida pel Pla especial del Patrimoni Arquitectònic de Mataró, nomenada "Poblat Ibèric Turó d'en Dori".

Hi ha una part del Turó d'en Dori que és de titularitat municipal, concretament la que queda inclosa en l'extrem nord del Pla especial que estem ordenant.

Per tant, la proposta del Pla especial del Parc forestal haurà de prendre les mesures corresponents d'acord a lo establert en la fitxa normativa del PEPA, que es presenta seguidament.

PLA ESPECIAL DEL PATRIMONI ARQUITECTÒNIC DE MATARÓ. 1999

15

DENOMINACIÓ: **Poblat ibèric**
EMPLAÇAMENT: **Entre Turó d'en Dori i Can Vinardell**
BARRI: **Veïnat de Cirera**
ÈPOCA: **Ibèrica**
ESTIL:
AUTOR:
ÚS:

PLANEJAMENT VIGENT (P.G.O.M./1996)
Sistema de parcs forestals periurbans (U)

NIVELL DE PROTECCIÓ (PLA ESPECIAL)
Protecció G.
Protecció d'àrees d'expectativa arqueològica.

DESCRIPCIÓ FÍSICA I VALORACIÓ
Restes de parets mig tapades per la terra. No s'interpreta cap habitació. L'escampall de ceràmica és bastant extens, i es fa més intens prop del Torrent de Bellatriu, seguint fins el Turó de Cabanyes a Manyans.

ESTAT DE CONSERVACIÓ

NOTES HISTÒRIQUES

BIBLIOGRAFIA
"Carta dels vestigis arqueològics del terme municipal de Mataró". Museu Municipal de Mataró, Secció d'Arqueologia. 1977.

RÚSTICA: DADES CADASTRALS (CTR)
REF. CADASTRAL:
PROPIETARI:

URBANA: DADES CADASTRALS (CTU)
REF. CADASTRAL:
VALOR CADASTRAL:
RENDA CADATRAL:
CONTRIBUCIÓ ANUAL:
PROPIETARI

Generalitat de Catalunya
Departament de Política Territorial
i Obres Públiques
Direcció General d'Urbanisme
Comissió d'Urbanisme de Barcelona